Piratenpartei maakt zich op voor landelijke politiek

Nieuwe protestpartij heeft last van groeipijn

Achtergrond - 14 juni 2012

In vier Duitse deelstaten is de Piratenpartei in het parlement vertegenwoordigd. Daarmee zijn de Piraten in korte tijd een serieuze politieke factor geworden. Ze maken zich op voor de Bondsdagverkiezingen in 2013.

Twee persvoorlichters legden eind mei hun functie bij de Piratenpartei neer. Te veel kritiek, te veel stress: de twee gingen gebukt onder het plotselinge politieke succes. Het is de keerzijde van de stormachtige opkomst van de Piratenpartei in Duitsland. In vier deelstaten - Berlijn, Saarland, Sleeswijk-Holstein en Noordrijn-Westfalen - behaalde de partij ruimschoots de kiesdrempel van 5 procent. Meer dan 30.000 mensen hebben zich aangemeld als lid.

In de aanloop naar de landelijke verkiezingen van 2013 ontwikkelt de jonge partij haar verkiezingsprogramma. Een deel staat al online, aan de rest wordt nog gewerkt. Twee thema's voeren de boventoon: internet en transparantie. De partij, die haar naam ontleent aan de Zweedse partij *Piratpartiet*, wil de internet- en auteursrechtenwetgeving drastisch herzien.

Vrije toegang

De Piratenpartei is voor vrije toegang tot kennis en cultuur. Alle informatie die met overheidsgeld wordt geproduceerd, zoals rapporten, resultaten van gesubsidieerd onderzoek en tv-producties, moet vrij toegankelijk worden gemaakt, vinden de Piraten.

> De Duitse Piratenpartei behoort tot de Pirate Parties International (PPI), een internationale organisatie voor piratenpartijen. Ook de Nederlandse Piratenpartij behoort tot de PPI. De piratenbeweging ontstond in Zweden. Rickard Falkvinge richtte daar in 2005 de *Piratpartiet* op, die door een dreigend verbod op downloadsite 'The Pirate Bay' in 2006 enorm groeide. Inmiddels hebben ongeveer zestig landen een eigen piratenpartij.

Wetgeving moet de uitwisseling van informatie stimuleren, in plaats van beperken. Het huidige auteursrecht vormt daarbij een obstakel. De partij vindt dat

het auteursrecht de maker moet beschermen maar niet de commerciële partijen die de exploitatierechten hebben en verhandelen, zoals muziekmaatschappijen en uitgevers. Auteursrechten moeten bovendien tien jaar -en niet zeventig jaar- na de dood van de maker vervallen. Ook moet het downloaden van auteursrechtelijk beschermd materiaal niet strafbaar zijn. Dat is nu in Duitsland -anders dan in Nederland- wel het geval.

Liquid Feedback

De politieke structuur moet op de schop, vindt de Piratenpartei. Achterkamertjespolitiek, afspraken tussen politiek en bedrijfsleven: daar moet een eind aan komen. De partij wil de politiek transparanter maken en een directe, interactieve vorm van democratie, *Basisdemokratie*, invoeren. Met de software 'Liquid Feedback' bijvoorbeeld: de partij plaatst een voorstel online, leden bespreken het, doen suggesties voor verbeteringen en dan wordt over het voorstel gestemd. Zo kunnen alle leden meebeslissen over de koers en maakt de partij inzichtelijk waar ze zich mee bezighoudt. Fractievergaderingen van de Piraten zijn online te volgen.

Volgens het landelijke verkiezingsprogramma staat de partij verder voor een basisinkomen voor iedereen, een minimumloon en strengere regels voor het werken met uitzendkrachten. Daarnaast wil de Piratenpartei in Berlijn gratis openbaar vervoer invoeren, net als draadloos internet voor iedereen en legalisering van cannabis. Ook zet de partij zich in voor bescherming van persoonsgegevens online. Ze hekelt de *Überwachungsstaat*, de controlerende overheid.

Kritische noot

Dat de plannen veelal nog niet uitgewerkt en doorgerekend zijn, is de partij op stevige kritiek komen te staan. "Ik neem de Piraten niet serieus", zei bondsdaglid en FDP-prominent Christian Lindner in april tegen televisiezender ARD. Volgens Lindner zijn de plannen van de partij te vaag of onacceptabel. Commentatoren van de conservatieve Duitse krant Die Welt noemden de oprichting van de partij een verdere stap in de infantilisering van de samenleving. De Piraten vertegenwoordigen volgens de krant de "hebben, hebben, hebben-generatie". Een generatie die vooral dingen wil, maar geen verantwoordelijkheden neemt, is de tendens. Ook in andere, minder conservatieve kranten, is een sceptische toon waar te nemen. "Wat is dat voor wilde horde ", verzuchtte een verslaggever eind maart in het tijdschrift FOCUS, na een interview en fotoshoot met meerdere Piraten.

De partij deed de wenkbrauwen ook fronsen toen een prominent lid het recht op

Holocaust-ontkenning verdedigde en een achtergrond in de extreemrechtse NPD bleek te hebben. De partij nam hier onvoldoende afstand van, vonden critici. Toen in april de nieuwe voorzitter Bernd Schlömer aantrad liet hij direct weten dat in de partij voor racisme geen plaats is.

De nieuwe Groenen

Ondanks de problemen van een partij-in-wording spreken de Piraten in ieder geval een grote groep jonge mensen aan die zich niet verbonden voelen met de gevestigde partijen. Bij de deelstaatverkiezingen in Berlijn trok de partij verreweg de meeste kiezers weg bij de Groenen: de partij verloor ruim 17.000 stemmen aan de Piraten, aldus de krant Die Zeit.

In een poging het succes van de partij te duiden, vergelijken veel kranten de Piraten met de Groenen. De partijen vertonen inderdaad opvallend veel overeenkomsten. Net als de Groenen in de jaren tachtig zijn de Piraten een nieuwe partij, die schopt tegen de gevestigde orde. De Groenen maakten de politiek informeler door in wollen truien te verschijnen, de Piraten doen nu hetzelfde met hun laptops en trainingsjackies. Thema's die door de gevestigde politiek worden genegeerd zijn het speerpunt van de Piratenpartei, net als bij de Groenen dertig jaar geleden. De Groenen lijkt haar functie van protestpartij definitief verloren te hebben aan de Piraten. "Het is alsof de kleinkinderen van de eerste Groenen-stemmers nu de Groenen aanvallen", schreef de Süddeutsche Zeitung eind vorig jaar.

Nederlandse piraten

Voor de Nederlandse Piratenpartij zijn de Duitse piraten een inspirerend voorbeeld. Dirk Poot, bestuurslid en kandidaat-lijsttrekker van de Nederlandse Piratenpartij, hoopt na de zomer ook een zetel in de Tweede Kamer te veroveren. Hij leert van de fouten die ze nu in Duitsland maken: "Duitsland is een goede betatest."

"2012 is een waterscheidingsjaar, ik noem het - in navolging van de Arabische Lente- ook wel de auteursrechtenlente", zegt Poot, gevraagd naar het succes van de Duitse zusterpartij. "Mensen beginnen zich steeds meer zorgen te maken om hun privacy." In Duitsland is dat een gevoeliger thema dan in Nederland, meent Poot. "In Nederland is er een generatie van politici die roept dat privacy alleen iets is voor criminelen. Als je niets te verbergen hebt, wat maakt het dan uit?" Een andere verklaring ziet Poot in de traditie van kleine protestpartijen die Nederland kent. "In Duitsland bestaat dat niet. Daarom denk ik dat de Duitse Piraten zo groot konden worden."

Het lijkt erop dat de Piraten, net als de Groenen, de chaotische begintijd overleven. De Piratenpartei is niet alleen inmiddels in vier deelstaten vertegenwoordigd, maar komt volgens de peilingen voor de verkiezingen van 2013 ook in de Bondsdag terecht: ze schommelt al weken tussen de 7 en de 10 procent.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel:
https://duitslandinstituut.nl/artikel/173/piratenpartei-maakt-zich-op-voor-landelijke-politiek